

Vuggestuen Solhjem Læreplan 2017

Strandvejen 96, 8000 Århus C.

Tlf. 86 140909 /www.solhjem-aarhus.dk

Vuggestuen: vu@solhjem-aarhus.dk

Børnehaven: post@solhjem-aarhus.dk

Indholdsfortegnelse

Målsætning for institutionen	3
Pædagogikkens i praksis	4
Læreplanen for børnehaven	5
1. Barnets alsidige personlige udvikling og personlige kompetencer	5
2. Sociale kompetencer	7
3. Sprog	8
4. Krop og bevægelse	10
5. Kendskab til naturen og naturfænomener	11
6. Kendskab til kulturelle udtryksformer og værdier	12
Børn med særlige behov	13

Overordnet målsætning for Børnehaven Solhjem:

At barnet udvikler forudsætninger for at blive et harmonisk, alsidigt og selvstændigt menneske, der kan tage initiativer.

Som mennesker er vi til dels af naturen, og gennem opdragelse / dannelse udvikler vi kultur. Bevægelsen er sprogets forudsætning, der igen giver grundlag for sociale kompetencer og personlig udvikling.

Fokuspunkterne i lærerplanen udtrykker tilsammen en helhed og er hinandens forudsætning.

Dannelsesmålet er frie, selvstændige mennesker, der kan være ansvarlige i fællesskabet.

Pædagogikken i praksis

Når Rudolf Steiner-pædagogikken omsættes praktisk, er det i første omgang de grundlæggende kvaliteter vi holder os for øje.

Gennem iagttagelse af barnets generelle udvikling finder vi en mængde fællestræk, som vi alment forsøger at tilgodese i udformningen af dagligdagen.

I forhold til det enkelte barn iagttages de mere specielle udtryk, som behandles individuelt.

I dagligdagen forholder vi os til,

- at barnet sanser verden og igennem sine efterlignings-kræfter, forvandler omgivelsernes indtryk i ydre bevægelse, sprog, leg etc.
- at barnet trives ved at leve i faste rytmer, og at genkendelighed og forudsigelighed i dagligdagen udvikler den tillid og tryghed, der er grundlaget for en harmonisk udvikling.
- at den lovmæssige udvikling af barnets bevægelse, sprog og tænkning, der kan iagttages gennem dets leg, kan opdeles i karakteristiske afsnit: Gå, tale, tænke / bevægelse, sprog, fantasi, forestilling, tænkning.

Således er det barnets opgave indtil det 3. år at rejse sig op og få orientering i rummet, dernæst at erhverve sig sproget og dermed anlægget til tænkningen. Samtidig begynder barnet at efterligne omgivelserne på en legende måde.

Fra det 3. - 5. år er fantasien udviklet så vidt, at barnet ikke bare handler, men i efterlignende leg forvandler de ting, det oplever. På dette alderstrin udviser barnet stor fantasi, når det gælder forvandling af oplevelser.

Ved 5. års alderen har barnet fået frigjort sin fantasi og forestillingsevne. Det kan nu begynde at danne indre billeder, som udformes i legen. Rollelegene får her deres store betydning.

På dette alderstrin tager legen nu en anden form. Barnet kan forestille sig en legs forløb, inden det udfører den, og det er ikke længere bundet til et fast forløb, men ved på forhånd hvilke ting, det skal bruge i en leg.

I erkendelse af barnets behov for rytme og genkendelighed, belivende sanseindtryk og efterligningsværdige voksne som forbilleder kan dagligdagen indrettes på mangfoldige måder alt efter omstændighederne.

For at tilgodese rytme og genkendelighed opdeles dagens forløb, så den består af forskellige gøremål, der i princippet gentages hver dag. Ikke på en stiv og pedantisk måde, men i et levende åndedræt, der tager hensyn til, hvordan gruppen og de enkelte børn trives.

Tilrettelæggelse af dagen så den skifter mellem frie og mere samlede beskæftigelser, forstærker den rytmiske proces, og børnenes koncentration i de enkelte ting øges.

Læreplanen i vuggestuen

Læreplanens fokusområder er:

Barnets personlige udvikling og personlige kompetencer

Sociale kompetencer

Sprog

Krop og bevægelse

Kulturelle udtryksformer og værdier

Naturen og naturfænomener

Børn med særlige behov

Barnets alsidige personlige udvikling og kompetence:

Selvoplevelse – Selvfølelse – Selvbevidsthed.

Udgangspunktet for at kunne udvikle sig er tillid og tryghed. Tillid til de voksne og til verden som sådan. Tillid kan b.la. opnås i en tryk og rytmisk dagligdag med forudsigelighed, hvor barnet i mødet med pædagoger oplever at tro på sig selv og sine evner til at møde verdens udfordringer.

Det enkelte barn skal kunne føle sig set, forstået og anerkendt på egne forudsætninger.

Vi arbejder med udviklingen af de personlige kompetencer og dannelse af identitet gennem efterligning og ved - at opleve, - at kende, - at mestre:

Barnets måde at opleve sine omgivelser på gør, at det naturligt lærer allerbedst gennem efterligning: ved at lade sig inspirere af andres handlinger og gøremål i praktiske og kunstneriske processer.

Barnet optager omgivelsernes gebærder og bevægelser, handlemåder og stemninger. Barnet sanser verden – tager sanseindtrykkene ind – og udtrykker sig så ud fra sig selv.

Vi lader barnet opleve begreberne gennem handling og iagttagelse, selvfølgelig ledsaget af sproget.

At hvert barn føler sig set, hørt og forstået.

Der hilses hver dag på det enkelte barn – vi sikrer os at barnet føler vi har set og anerkender det, da det er vigtigt at barnet føler sig mødt allerede ved ankomst til

vuggestuen. I samlingsstunden bliver alle børn nævnt ved navn- også de børn, der er fraværende. Det viser børnene, at de er med i vuggestuens liv og bevidsthed, selv når de ikke er til stede - det er vigtigt at blive husket.

Gennem oplevelse af elementerne og legetøj af naturmateriale (hvorved barnet får flere forskellige sanseoplevelser: (træ, uld, porcelæn osv.) , og ved at indrette omgivelserne bevidst sansestimulerende og oplevelsesorienteret, giver vi en impuls til udvikling af en velfungerende sanse- og oplevelsessevne. Det kan f.eks. være farverne i rummene, legetøjet som stimulerer viljen og fantasien, opbygningen af en kuperet legeplads.

Vi giver impulser til udvikling af fantasi ved f.eks. at lave små fingerlege – lave enkle eventyr – have legetøj som taler til fantasien (ved at legetøjet kan bruges på mange måder og kan forvandles)

Vi lader børnene skabe frit ud fra deres ideer i situationer, hvor de eksperimenterer og arbejder med farver, bivoks og andre materialer eller selvopfundne lege.

Dette udvikler børnenes evne til at motivere sig selv og tro på egne evner.

Barnet kan føle sig som en vigtig del af vuggestuens daglige liv ved dagligt at deltage i gøremål som f.eks. at dække bord, hente ting til andre børn o.lign.

2. Sociale kompetencer

Solhjems målsætning.

Et grundlæggende mål for Solhjem er, at hvert barn udvikler sin egenart og individualitet i en social sammenhæng. At hvert barn bliver en unik personlighed, der kan og vil bidrage til fællesskabet.

Hvert barn bliver betragtet og behandlet som et individ med eget temperament, egen livshistorie, egen skæbne.

Sociale kompetencer øves:

Barnet efterligner de voksnes handlinger, og det er vigtigt at barnet oplever at de voksne tager hånd om alle børnene – at de voksne inddrager børnene i omsorgen for hinanden. At det bliver en naturlig del i vuggestuen, at man hjælper hinanden – drager omsorg for hinanden –at det bliver tydeligt både i bevægelse – sprog og udstråling.

Når vi har samlinger nævner vi alle børns navne, også dem der ikke er til stede i dag.

Ved sammen med andre at deltage i daglige gøremål, måltider og festligheder.

Når vi spiser, kan man øve sig i at række ting til hinanden, barnet f.eks. kan være opmærksom på, om andre børn har fået mad.

Ved at vi gør ting i fællesskab og samtale under vejs øves børnene i at aflæse signaler fra andre og øver sig i samarbejdets kunst. De voksne sætter ord på børnenes udtryk: ked af det – græder – griner - er glad osv. så både det enkelte barn lærer at forholde sig til den følelse det har- og børnene lærer langsomt at aflæse hinandens stemninger.

Ved konflikter trøster de voksne og illustrerer med ord og bevægelse, hvordan man får en god kontakt til hinanden. De voksne hjælper børnene til at forklare sig / udtrykke sig, trøste eller smile. Pædagogerne kan involvere de andre børn som kan hjælpe med at trøste et barn.

Pædagogerne sørger for i deres omgang med omverdenen at udvise tydelig omsorg for mennesker, dyr og planter, ja det skabte i almindelighed.

Respekt for egne og andres grænser.

I vuggestuen har vi få og enkle regler for, hvad der er tilladt og forbudt. I og med at børnene har forskellige grænser for, hvad de accepterer og afviser, hjælper pædagogerne børnene afhængigt af situationen til at udtrykke, hvad de vil, og hvad de afviser.

Sammenhæng: Lærerplanstema, - Baggrund, forudsætninger, ramme.
Personlige og sociale kompetencer

Mål: Hvad vil vi opnå?	Tiltag: Hvordan og hvorfor?	Tegn: Eksempler på hvad der sker undervejs	Evaluerings: Registrering / vurdering
Barnet føler sig mødt og anerkendt	Den voksne møder barnet med ægte nærvær – opsøger selv barnet og er interesseret i hvad det føler og gør.	Barnet er ”sig selv” – behøver ikke at agere på en bestemt måde for at blive anerkendt	Taler om barnets udvikling på stuemøder, personalemøder og ved forældresamtaler

Barnet føler sig som en del af fællesskabet og kan – på sin måde – rumme de andre i fællesskabet	Den voksne viser barnet at det er en vigtig del af fællesskabet, og at de andre børn er vigtige for fællesskabet	Barnet opsøger selv de voksne og andre børn med forventning om at blive set og hørt – barnet ønsker at være med i de andres lege – og kan rumme at andre børn kommer med i de lege og aktiviteter barnet selv er i gang med.	-----”-----
Barnets fantasi og indre liv stimuleres	Barnet møder fantasifulde historier, lege, legetøj mm og en fantasifuld og levende tilgang til aktiviteter. Vi har flere rytmer/ritualer som børnene får som vaner.	Barnet leger med enkle ting – leger med det samme legetøj på forskellige måder – kan selv opfinde nye lege. Barnet ønsker at tage del i de ritualer vi har f.eks. når vi skal spise (f.eks. bestemte sange / vers – tænde lys) og kender efterhånden gangen og rytmen i det.	-----”-----

3. Sprog

Solhjems målsætning er;

- at sproget øves, udvikles og beherskes.
- at barnet kan kommunikere sprogligt med omverdenen, og at det kan udtrykke sine behov.
- at barnet får mulighed for at udvikle sit nonverbale sprog gennem mimik, kropssprog og andre udtryksmåder. (mimik, gestik, gebærde)
- at barnet udvikler en nysgerrighed over for sproget.

Sproglige kompetencer øves:

Ved dagligt at høre og selv sige rim og ræmser – lege sanglege og fingerlege.

Ved at opmuntre barnet til at fortælle, formulere sig – at vi griber alle de chancer der er for at barnet udtrykker sig sprogligt: – og lære at lytte når andre fortæller.

Ved at lytte til barnet – og opmuntre det til at formulere sig sprogligt – og at opmuntre det til at give udtryk for dets behov.

Ved at pædagogerne sætter ord på handlinger – ting – begreber – og italesætter børnenes intentioner, når det er muligt.

Ved at hjælpe barnet med dialogen med andre børn.

Ved at prioritere dialogisk læsning.

Ved at pædagogerne er bevidste om understøttende sprogstrategier.

Sammenhæng:

At børnene udfordres til sproglig kreativitet både gennem strukturerede og spontane aktiviteter.

Mål: Hvad vil vi opnå	Tiltag: Hvad gør vi?	Tegn: Hvad ser vi?	Evaluering: Hvordan registrerer vi?
Sproglig kompetence, hvor barnet helt enkelt begynder at kunne udtrykke sine ønsker, tanker og behov – At kommunikere: barn /barn og barn/voksen	Bruge åbne spørgsmål – give børnene tid til at formulere sig – "oversætte" barnets intentioner, så de føler sig forstået	Børnene vil gerne fortælle og udtrykke sig- både nonverbalt og verbalt	Ved på stuemøder at konstatere om børnene har den sproglige kompetence
Sprogbeherskelse hvor barnet oplever lyde og rytme i sproget	Vi synger, laver rim og remser, vrøvlevers – ofte med ledsagende bevægelser	Børnene deltager aktivt, og begynder selv at udtrykke sig: både med	" --

		bevægelser og lydene	
Udvikle børnenes receptive og produktive ordforråd	Dialogisk læsning Samtaler i hverdagen – både planlagte og spontane	Børnene får et større ordforråd – ønsker at udtrykke sig verbalt	” – –

4. Krop og bevægelse

Solhjems målsætning er:

- At barnets oplevelse af at beherske og være godt tilstede i sin krop bliver styrket.
- At barnet udvikler lyst og mod til fysisk aktivitet og oplever glæden ved at bevæge og udfolde sig. At hoppe, danse, løbe, klatre, kravle og springe.
- At balance og koordination af egenbevægelse øves både fin - og grovmotorisk.

Krop og bevægelse øves:

Ved at børnene deltager i vuggestuens daglige aktiviteter, der rummer mange gøremål, som er gavnlige for udvikling af barnets egenbevægelse.

I køkkenaktiviteter – og når vi spiser, øves finmotorikken når maden skal spises: gaffel og ske skal ramme først maden og så munden.

Ved forberedelse til årstidsfester med f.eks. klipning og klistring, samt fingerlege og modellering af bivoks m.m. styrkes og udvikles den finere egenbevægelse.

Barnet øver sig i selv at kravle op på stolen, selv spise på det niveau det nu kan. Barnet skal øve sig i at tage sit tøj af og på – lægge ting på plads osv. I det hele taget skal børnene have muligheden for at være så selvhjulpne som muligt!! Vuggestuens dagligdag skal være indrettet sådan, at der er tid til at børnene selv gør alt det de kan.

Børnene skal selv have tiden til selv at gå fra det ene sted til det andet..... at gå hen til krybben osv.

I sanglege laver vi lege hvor vi skal hoppe, balancere slå koldbøtter osv.

Igennem sange og leg lærer vi også hvad de forskellige dele af vores krop hedder, for derved at øge kropsbevidstheden

Inde og ude skaber vi muligheder for, at børnene kan bygge fx. huler. Legepladsen formes, så børnene kan bevæge sig i forskellige niveauer, gemme sig, løbe og klatre

5. Kendskab til: Naturen og naturfænomener

Solhjems målsætning er:

At give barnet mulighed for at opleve glæde ved at være i naturen på alle årstider og at udvikle respekt for natur og miljø.

Kompetencemålet øves:

Ved at gøre udelivet til en god oplevelse for børnene, og derved grundlægge en basal glæde ved naturen. Det gøres bl.a. ved at sørge for, at børnene er godt klædt på, således at de får mulighed for at bevæge sig frit og lege, og hvis vi er på ture, skal turens længde tilpasses børnenes alder og vejrliget.

Ved at respekten formidles ved små fortællinger og samtale om naturens væsener, dyr og planter og insekter, om deres glæde og smerte. Det er vigtigt, at de voksne opfører sig forbilledligt, både ude og hjemme ved for eks. ikke at kaste affald og ved at vise medlidenhed med sårede dyr og planter.

Ved at barnet får mulighed for at opleve naturen og de fire elementer med alle sanser.

På legepladsen og udflugterne opleves jordelementet. På legepladsen gives der mulighed for gravning og formning i sand, oplevelser med jord i havearbejde – såning, lægning af blomsterløg og plantning – leg med vådt ler og jord i regnvejre. Her kommer vandelementet med.

Luftelementet mødes i blæsevejr – enten på legepladsen eller på ture. Måske har vi vindmøller eller papirflyvere til at underbygge vindens kvalitet.

Ildens element mødes både ude og inde ved stearinlys, hvor de voksne viser forsigtighed, omhu og respekt.

Børnene får mulighed for at opleve naturen som kilde til æstetiske oplevelser og at opleve den som et rum for leg og fantasi På vores udflugter udtrykker pædagogerne glæde og beundring ved, at vi sammen med børnene oplever og

tilskynder børnene til at betragte livets ytringer, dyr og planter, med respekt og glæde. Vi samler fx smukke sten, blade, kogler, træstykker og kastanjer, som tages med hjem og bruges som legemateriale.

På denne måde får vi "naturen med indenfor" – hver årstid vil blive fejret på et enkelt niveau og der vil være pyntet op i vuggestuen med ting fra naturen, som findes udenfor netop på denne årstid – og vi vil i vores samlinger have små fortællinger som handler om naturen lige nu.

6. Kendskab til kulturelle udtryksformer og værdier

Solhjems målsætning er:

- At barnet får en almen dannelse.
- At barnet udvikler en æstetisk sans.
- At barnet øver forskellige kulturelle udtryksformer så som sang, leg, dans, drama, musik og fortælling.
- At de voksne overordnet bestræber sig på at være gode forbilleder for børnene i deres sprog, handlinger og holdninger.

Målet øves:

I samtale og fortælling øves sprogets kunst og kunsten at lytte.

I sanglegen eksempelvis forskellige årstiders udtryk eller håndværkets bevægelser og i sangens melodiske rytme og stemning.

Børnene tegner og maler frit – de tegner og maler helt ud fra dem selv.

I legen efterligner, udtrykker og afprøver børnene deres indtryk af verden og livet, og deres behov for at forme det.

Forældre og børn hilses ved ankomst og afsked, så vidt det er muligt med håndtryk og et godmorgen og et farvel.

Ved måltiderne øver vi os på at spørge om maden, række videre til de andre etc. Vi begynder sammen efter et lille vers og siger også tak for mad.

Børnehavens indretning og farvevalg bestræbes at være smuk og hensigtsmæssig, og der udsmykkes med naturmaterialer i forhold til årstiden.

Legetøjet er smukt bearbejdet og lavet af naturmaterialer (træ, glas, keramik, uld, silke m

Vi har mange traditioner – årstidsfester som er kulturelle udtryksformer i sig selv. Vi markerer årstidernes skiften – vi fejrer jul, påske og pinse, og udtrykker os med de fester på et enkelt niveau.

Eventyr – og mange forskellige sange og sanglege som børnene bliver introduceret for, er også kulturelle udtryksformer.

Børn med særlige behov:

I en moderne verden med mange skift og forandringer vil mange børn på et tidspunkt have særlige behov. Ofte i forbindelse med forældrenes liv.

I denne kontekst arbejder vi med temaet. Så vidt muligt arbejder vi med de særlige behov i den samlede pædagogik, da de almindelige elementer ofte kan udformes så behovene imødekommes.

Derudover rettes særlig opmærksomhed på særligt truede børn. Børn med særlige livssituationer, udviklingsforstyrrelser eller sociale omstændigheder.

Særlig opmærksomhed rettes mod forhold, hvor den skærpede underretningsspligt kan komme i spil.

På personalemøder / stuemøder følges og drøftes alle børns trivsel og sundhed, udvikling og læring.

Børn med særlige behov kunne være:

Adoptivbørn.

Børn af enlige mødre / fædre.

Børn, for tidligt født.

Børn af forældre i krise / skilsmisse / depression / sygdom.

Børn i familier med socialt ringere vilkår.

Børn af alt for travle forældre.

Børn med mange flytninger og forskellige papmødre / fædre.

Børn med særlig konstitution, der giver problemfyldt adfærd.

Børn der får ”ringe” kost hjemme. / Overvægtige børn.

Børn hvor computerspil og fjernsyn fylder alt for meget.

Sammenhæng: Børn med særlige behov:

Hvor der ud fra en særlig bekymring iagttages og vurderes særlige behov iværksættes en strategi / handleplan for at imødekomme behovet.

Der kan være tale om alm. utilpashed ved livssituationen, udviklingsforstyrrelser eller sociale omstændigheder.

Særlig opmærksomhed rettes mod forhold hvor den skærpede underretningspligt kan komme i spil.

Mål: Hvad vil vi opnå?	Tiltag: Hvad gør vi?	Tegn: Hvad ser vi?	Evaluerig: Registrering / vurdering
Imødekomme behovet! At blive opmærksom på og se, samt udvikle strategi, handleplan.	lagttage, observere, samt i-talesætte det enkelte barns behov.	Lave delmål for fælles indsats, samtale med kolleger, samt forældre, evt. PPR.	Vurdere forløbet i fastlagte intervaller. Notere:
At pædagogerne har den viden og kompetence, der skal til for at yde støtte.	Ved kurser, gennem supervision og ved at søge faglig vejledning, råd.	Særlig opmærksomhed på personalemøder (børnebehandling), stuemøder, supervision. Ved brug af SUS-materiale, Kuno Beller, Evt. ved brug af PPR etc. Talepædagog / læge...	Notere forløb:

Fælles bestræbelse sammen med forældrene. Samarbejde, trykke forældre.	Samtaler, åbenhed / ærlighed, strategier, handleplaner.	Informere forældrene undervejs / inddrage den i processen, skabe tryghed omkring deres barn.	Notere forløb: